

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ابتدا سطر «داده × فراوانی» را به جدول اضافه می‌کنیم:

داده	۲	۷	۱۰
فراوانی	x	۱	۲
داده × فراوانی	۲x	۷	۲۰

میانگین موزون از رابطه زیر به دست می‌آید:

$$\bar{x} = \frac{n_1 x_1 + n_2 x_2 + \dots + n_k x_k}{n_1 + n_2 + \dots + n_k} = \frac{2x + 7 + 20}{x + 1 + 2} = \frac{2x + 27}{x + 3} = 5$$

$$\Rightarrow 2x + 27 = 5x + 15 \Rightarrow 3x = 12 \Rightarrow x = 4$$

۱, ۲, ۲, ۴, ۵, ۶, ۷, ۸, ۱۰, ۱۵

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. با مرتب کردن اعداد داریم:

چون تعداد اعداد، عددی زوج است، میانه به صورت $\frac{5+6}{2} = \frac{11}{2} = 5.5$ است. همچنین:

$$\bar{x} = \frac{1 + 2 + 2 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8 + 10 + 15}{10} = \frac{60}{10} = 6$$

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. قطر تنه درخت قابل اندازه‌گیری است و چون صفر به معنای نبود قطر است، کمیتی نسبی است. مدرک تحصیلی کمیتی کیفی است و چون در مدرک، ترتیب اهمیت دارد، کیفی ترتیبی است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بهترین روش گردآوری داده‌ها در بررسی کیفیت سیب‌های یک باغ سیب روش مشاهده، در بررسی تعداد فوتی‌های ماه گذشته‌ی یک بیمارستان بر اثر بیماری کرونا و روش دادگان‌ها و در موضوع سرشماری نفوس و مسکن روش پرسش‌نامه است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
واحد آماری: هر شیء یا شخص که مورد بررسی آماری قرار می‌گیرد.
نمونه: بخشی از جامعه که مورد بررسی قرار می‌گیرد.
جامعه: مجموعه‌ی کل واحدهای آماری

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. با توجه به داده‌های اولیه و رابطه میانگین داریم:

$$x_1, x_2, \dots, x_n \Rightarrow \bar{x} = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_n}{n} \xrightarrow{\bar{x}=10} x_1 + x_2 + \dots + x_n = 80$$

میانگین داده‌های جدید برابر است با:

$$\bar{X} = \frac{2x_1 + 1 + 2x_2 + 2 + 2x_3 + 3 + \dots + 2x_n + 8}{n}$$

$$= \frac{2x_1 + 1 + 2x_2 + 2 + 2x_3 + 3 + \dots + 2x_n + 8}{n}$$

$$= \frac{2x_1 + 2x_2 + 2x_3 + \dots + 2x_n + 1 + 2 + 3 + \dots + 8}{n} = \frac{2(x_1 + x_2 + \dots + x_n) + 36}{n}$$

$$= \frac{2 \times 80 + 36}{n} = \frac{196}{n} = 24.5$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مد داده‌ای که دارای بیشترین فراوانی می‌باشد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در بزرگ‌تری و کوچک‌تری، نوع مقیاس کیفی ترتیبی است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در گام سوم گردآوری داده‌ها صورت می‌گیرد و از آن‌جا که از اطلاعات از قبل تهیه شده اداری راهنمایی و رانندگی استفاده می‌کنیم، روش گردآوری داده‌ها استفاده از دادگان است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. آماره‌ی نمونه: مشخصه‌ای عددی، که توصیف‌کننده‌ی جنبه‌ی خاصی از نمونه است و از داده‌های نمونه به دست می‌آید.
نسبت انارهای شیرین در نمونه یک آماره است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. از نمودار (طول مستطیل و طول میله‌ی خطا)، متوجه می‌شویم که: $\sigma = 2$ و $\bar{x} = 10$
پس واریانس داده‌ها برابر ۴ خواهد بود. ضمناً می‌دانیم در داده‌های نرمال، میانگین، میانه و مُد همگی با هم برابرند، پس میانه و مُد، هر کدام برابر ۱۰ هستند و لذا مجموع آن‌ها برابر ۲۰ خواهد بود. توجه کنید که ۶۸٪ داده‌ها بین $\bar{x} - \sigma$ و $\bar{x} + \sigma$ یعنی بین ۸ و ۱۲ قرار دارند. همچنین ۹۶٪ داده‌ها بین $\bar{x} - 2\sigma$ و $\bar{x} + 2\sigma$ یعنی بین ۶ و ۱۴ واقع هستند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. توضیحات ارائه شده برای گزینه‌های اول، دوم و چهارم به درستی ارائه شده، در گزینه‌ی ۳ باید دقت کرد تفسیر داده‌ها مربوط به گام پنجم است، نه گام چهارم.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تعداد قطعات به کار رفته در خودرو (کمی نسبتی)، جنسیت افراد (کیفی اسمی) بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) به ترتیب: کمی نسبتی - کیفی ترتیبی

۳) به ترتیب: کمی نسبتی - کیفی ترتیبی

۴) به ترتیب: کمی فاصله‌ای - کیفی اسمی

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. فقط عبارت «الف» نادرست است و درست آن به صورت زیر است: برای توصیف داده‌های کیفی، گزارش درصد باید همیشه با گزارش تعداد همراه باشد.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

$$\bar{x} = \frac{\text{مجموع داده ها}}{\text{تعداد داده ها}} \Rightarrow 16 = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_{10}}{10} \Rightarrow x_1 + x_2 + \dots + x_{10} = 160$$

$$\bar{x}_{\text{جدید}} = \frac{160 + 16 + 28}{12} = \frac{204}{12} = 17$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. زمان یک متغیر کمی فاصله‌ای است، زیرا با عدد مشخص می‌شود و زمان صفر (ساعت صفر) به معنای نبود ساعت نیست. مزه‌ی غذاها قابل اندازه‌گیری نیستند و با اسم‌های مختلف (شیرین، ترش، تند و ...) بیان می‌شوند، که این اسم‌ها ترتیبی ندارند، بنابراین مزه‌ی غذا متغیر کیفی اسمی است.

۱۹

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

هر چه پراکندگی متغیر مانند SD جامعه بیشتر باشد، برای حصول اطمینان از وجود تنوع در نمونه، به اندازه نمونه بزرگتری نیاز داریم.

۲۰

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اگر از همه‌ی داده‌ها ۲۲ واحد کم کنیم $(y_i = x_i - ۲۲)$ ، آن‌گاه از تمام مرکز دسته‌ها ۲۲ واحد کم می‌شود و از میانگین هم همین‌طور:

$$\bar{y} = \frac{\sum f_i y_i}{\sum f_i} \rightarrow (۲۲ + ۳a) - ۲۲ = \frac{۲(-۶) + ۴(-۳) + ۶(۰) + ۳(۳) + ۵(۶)}{۲ + ۴ + ۶ + ۳ + ۵} \rightarrow$$

$$\rightarrow ۳a = \frac{۱۵}{۲۰} \rightarrow a = \frac{۱}{۴} = ۰/۲۵$$

۲۱

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مفهوم مشترک صورت سؤال و گزینه‌های دیگر ۱، ۲ و ۴ رمیدگی عاشق از معشوق مفهوم گزینه‌ی ۳: رهایی‌ناپذیری از عشق

۲۲

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

هَر نَظری | بَر دُخ او | راست نیست

- U - - U U - - U U -

۲۳

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در واژه‌های آشنایی، آیین و سودان ← ی ← مصوّت همواره دومین واج در هجاست. در بقیه واژه‌ها (ی) و (و) صامت هستند.

۲۴

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

طبق گفته کتاب: اگر همزه آغاز هجا برای فصیح خواندن شعر حذف شود، در خط عروضی نیز باید آن را حذف کرد: عبور از = عبورز: حروف مشدّد باید دو بار در خط عروضی نگاشته شوند. مثل: سَدّ = سَدِد واو عطف و ربط معمولاً در شعر به صورت ضمه تلفظ می‌شوند. مثال: خار و = خارُ: حروفی که در خط هست اما به تلفظ در نمی‌آید در خط عروضی نوشته نمی‌شوند. مثل خاره = خارِ

۲۵

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

م	یَ	ن	د	ا	ز	خُ	د	ر	ا	چُ	ر	و	ب	ا	و	شَ	ل
---	----	---	---	---	---	----	---	---	---	----	---	---	---	---	---	----	---

۲۶

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

ا	لا	یا	خِی	م	گی	خِی	م	ف	رو	هِل
---	----	----	-----	---	----	-----	---	---	----	-----

۲۷

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. با توجه به مصراع اوّل «— U —» باید در جای خالی قرار بگیرد که گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ طبق این الگو هستند؛ اما گزینه ۴ نیست.

علامت‌های هجایی گزینه ۴: — — — U — — —

بررسی وزن هر گزینه (به آخرین رکن هر گزینه و مطابقت دادن آن با اولین رکن بیت سؤال توجه کنید):

بیت سؤال: UU | - UU | - UU | - UU

(۱) -U | - U | - U | - U

(۲) -UU | - U - U | - UU | - U - U

(۳) - UU - | - -U - | - -U - | - -U -

(۴) - -U - | - -U - | - -U - | - -U -

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مورد نادرست، واژه (تو) در گزینه پاسخ است که خط عروضی آن (تُ) است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. نمودار هجایی درست گزینه ۱:

ح	ا	ج	ق	س	ب	ر	ف	ق	ن	ش	ه	د	ش	پ	و	س
-	U	-	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-	-	-	-

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. نمودار هجایی درست: -U - UU | - UU | - -U -

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. صورت درست خط عروضی سایر مصراع‌ها:

گزینه ۱: نمانده بود مرا طاقبت جدایی او: نَ مان د بود مَ را طاق ت جُ دای یِ او

گزینه ۲: خواهم که دهم جان به تو میلِ دلم این است: خا هَم کِ د هَم جان بِ تُ می لِ دِ ل می نَسْت

گزینه ۳: خوش لب و خوش دهن و چابک و شیرین حرکات: خُش لَ بْ خُش دَ ه نْ چا بْ کُ شِی رین خَ ر کات

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در خط عروضی این مصراع، چهار اشتباه وجود دارد: حسابِ خُدیجَا کُناسو دِ دِل شُو در دیگر

گزینه‌ها، دو اشتباه وجود دارد. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: کی بَ فِرْدُوس دَهد چهری گَنَدَم‌گون را؟

گزینه ۲: زندگی را سوز سازز نارِ نُسْت

گزینه ۳: آز چهری زَرین مَن زَر دَر نَظَرها خَار شد

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. گوهریان — گوهرییان (گو / ه / ری / یان) - میوه به — میوی به (می / و / ی / به) -

شامه — شامِر (شام / م)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در گزینه‌ی (۱) و (۲) «که» به شکل کامل نوشته شده، در صورتی که «ه» در تقطیع خوانده

نمی‌شود و به شکل «ک» نوشته می‌شود.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. نشانه‌های هجایی (وزن) همه‌ی مصراع‌ها: [-U | - -U | - -U | - -U]

و نشانه‌های هجایی (وزن) مصراع گزینه‌ی پاسخ: [-U | - -U | - -U] است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. با تقطیع هجایی هر گزینه، این نشانه‌های هجایی به دست می‌آید:

(۱) -U - | - -U - | - -U - | - -U - (۱۱ هجا)

(۲) -U | - -U | - -U - (۱۱ هجا)

(۳) -U | - -U | - -U | - -U - (۱۲ هجا)

(۴) -U - | - -U - | - -U - (۱۱ هجا)

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. واج «ه / ه» در صورتی صامت تلقی می‌شود که با واج «ح» تلفظ یکسان داشته باشد.

۳۹ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تا تْ در دِی (فاعلاتن) وارِ فکرش (فاعلاتن) نقش خُذِ بِنِ (فاعلاتن) گاشتی (فاعلن)

۴۰ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. هراس آور (با تلفظ همزه): $U - U - -$

هراس آور (بدون تلفظ همزه): $U - - -$

۴۱ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. نظم هجاها در گزینه ی (۲): $U - U - - U - - U - -$

بررسی سایر گزینه ها: $U - U - - U - - U - -$

۴۲ گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

در گزینه ۱، هجای چهارده و پانزده باید جابه جا شود.

در گزینه ۳، هجای پانزدهم باید «U» باشد.

در گزینه ۴، علامت های هجایی درست است، اما دسته بندی هجایی، نه!

۴۳ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تقطیع هجایی هر گزینه:

۱ و ۳ $U - - U | - - U | - - U | - - U$ لا U -

۲ $U - - U | - - U | - - U | - - U$ لا U -

۴ $U - - U | - - U | - - U | - - U$ لا U -

۴۴ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تقطیع هجایی کلمات هر گزینه:

۱) مقیمان (U - -) * سیلاب (U - -) ۲) خراباتی (U - - -) * دیوانه تر (U - - -)

۳) برفروری (U - -) * استماعش (U - -) ۴) هوشیاران (U - -) * خویشتن داران

(U - - -)

۴۵ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

این گزینه با هجای بلند شروع می شود در حالی که الگو با هجای کوتاه شروع شده و دیگر هجاهای آن بلند هستند.

گزینه (۱):

خُ دا وَن دا / شَ بَم را رو / ز گر دا ن

U - - - - -

گزینه (۲):

کِ کَس آ هو / ی وَح شی را اَ زین حَش تَر / نِ می گی رَد

U - - - U - - - U - - - U - - -

گزینه (۳):

جُف تَ بَد حا / لا نُ حُش حا / لان شُ دَم

U - - - U - - - U - - -

گزینه (۴):

مَ را گَه گَه / بِ دَر دی یاد / می کُن

U - - - U - - - U - - -

۴۶ گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

عاشق، معشوق را تهدید می کند که اگر او را اذیت کند، دیگر به او اعتنایی ندارد.

۴۷

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

نشانه‌های هجایی گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی ۱ و ۲: - U - / - - U - / - - U - / - - U -

گزینه‌ی ۴: - U - - / - U - - / - U - - / - U - -

گر	م	نَز	عَه	دَت	بِ	گر	دَم
-	U	-	-	-	U	-	-
نا	جَ	وان	مَر	دَم	نَ	مَر	دَم
-	U	-	-	-	U	-	-

۴۸

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

بن	گر	ز	هَج	رَت	چَو	شَد	دَم	سَر	جَنَد	تَ	چَو	گر	دَو	شَد	دَم
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
وز	نا	وَ	کَت	بَر	خَو	شَد	دَم	از	مَن	چَ	را	رَن	جِید	دِ	ای
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
گر	مَن	بِ	مِید	رَم	دَر	عَ	مَت	خو	نَم	تَ	قَا	دَر	عِی	دَ	نَت
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
فَر	دا	بِ	گِید	رَم	دا	مَ	نَت	از	مَن	چَ	را	رَن	جِید	دِ	ای
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-

۴۹

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

هر	چ	نت	وا	نیم	با	خُد	بر	دَ	زیل	عب	رت	ند	را
-	U	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
هست	تا	فر	صت	بد	رو	از	خا	د	می	ری	زیم	ما	
-	U	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-

۵۰

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تقطیع بیت سؤال:

چ	کا	رَن	دَر	بِ	هَش	تَا	مَد	دَ	عِی	را
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-
کِ	مِید	لَم	رَو	ز	بَا	حَو	رِی	نَد	دَا	رَد
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-
مفاعیلن			مفاعیلن				فعولن			

۵۱

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اگر فرهنگی که گرفتار تزلزل، بحران و تحول می‌شود، فرهنگی باطل باشد و جهت تغییرات به

سوی فرهنگ حق باشد، تحول فرهنگی مثبت است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. هویت فرهنگی تا زمانی که عقاید و ارزش‌های مربوط به آن مورد پذیرش اعضای جهان اجتماعی و برای آنها مهم باشد، دوام می‌آورد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تغییر رشته‌ی خود در دبیرستان، نوعی تحرک اجتماعی افقی است. اگر تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ دهد و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند به دنبال بیاورد، به تعارض فرهنگی منجر می‌شود. تعارض فرهنگی، گاهی ناشی از علل درونی است و به نوآوری‌ها و فعالیت‌ای اعضای جهان اجتماعی بازمی‌گردد و گاه، ناشی از علل بیرونی است و پیامد تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر است. تشریح سایر گزینه‌ها:
گزینه‌ی «۲»: تحرک اجتماعی صعودی - درست
گزینه‌ی «۳»: تحرک اجتماعی نزولی - درست
گزینه‌ی «۴»: تحرک اجتماعی افقی - نادرست (علل بیرونی تعارض فرهنگی، پیامد تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر است.)

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اگر جهان اجتماعی در تعامل با جهان‌های دیگر، بر عقاید و ارزش‌های خود پافشاری نکند، داد و ستد فرهنگی به لایه‌های عمیق آن سرایت می‌کند و در صورتی که به مرور زمان، عقاید و آرمان‌های خود پشت کند، دچارت حولات فرهنگی می‌شود.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. طبقه‌ی متوسط جهت کسب اعتبار برای خودش به ارزیابی گروه‌های دیگر براساس مفید بودن یا نبودن آنها پرداخته و با ارزیابی اشراف با معیار فایده‌مندی، آنها را بی‌اعتبار ساخت.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تحرک اجتماعی افقی: کارمندی که از یک بخش به بخش دیگری انتقال پیدا می‌کند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲: انسداد اجتماعی بیش‌تر در جوامعی وجود دارد که موقعیت اجتماعی افراد براساس ویژگی‌های انتسابی تعیین می‌شود - موقعیت اجتماعی معلم تغییری نکرده است، بنابراین، افقی است.
گزینه ۳: موقعیت اجتماعی معلم تغییری نکرده است، بنابراین، افقی است.
گزینه ۴: انسداد اجتماعی بیش‌تر در جوامعی وجود دارد که موقعیت اجتماعی افراد براساس ویژگی‌های انتسابی تعیین می‌شود.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. افراد با گذر زمان، به گونه‌ای فعال با محیط اجتماعی برخورد می‌کنند و هویت اکتسابی خود را به دست می‌آورند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. طبقه‌ی سوم نه رعیت بود و نه اشراف (و با رعیت و دهقانان وابسته به زمین، بسیار تفاوت دارد) که هویت منفی و پست داشت و از نظر قانونی و اجتماعی از هیچ اعتباری برخوردار نبود و شامل صراف، بئّا و کفاش و ... بود.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. جابه‌جایی افراد از یک موقعیت اجتماعی به موقعیت اجتماعی دیگر را تحرک اجتماعی می‌گویند.

در صورتی‌که شغل جدید، موقعیت اجتماعی فرد را تغییر ندهد، تحرک اجتماعی افقی دارد، برای مثال فردی که کارمند یک وزارتخانه است، از یک بخش اداره، به بخش دیگر منتقل شود.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. انسداد اجتماعی بیش‌تر در جوامعی وجود دارد که موقعیت اجتماعی افراد براساس ویژگی‌های انتسابی مانند وراثت، نژاد و ... تعیین می‌شود؛ ولی در بسیاری از جوامع که مبتنی بر ویژگی‌های اکتسابی هستند، نیز شرایط به گونه‌ای است که در عمل، راه تحرک اجتماعی بر محرومان جامعه بسته می‌شود.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. جامعه‌ای که قواعد و روابط آن براساس ارزش‌های اقتصادی است، تحرک اجتماعی صعودی را تنها برای کسانی ممکن می‌سازد که منابع ثروت را در اختیار دارند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. جهان اسلام، با حفظ هویت فرهنگی خود به تعامل با جهان‌های اجتماعی دیگر پرداخت و به همین دلیل، عناصر سازگار با هویت خود را از آن‌ها گرفت و در موارد موردنیاز، به بازسازی آن عناصر پرداخت.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. هویت فرهنگی جهان اجتماعی، فرصت شکل‌گیری هویت‌های اجتماعی خانوادگی، شغلی و ... متناسب با خود را پدید می‌آورد و در برابر انواع هویت‌های اجتماعی که با عقاید و ارزش‌های آن ناسازگار است، مقاومت می‌کند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. کاستی و خلاّ معنوی، دانشمندان و متفکران اجتماعی را به بازاندیشی درباره‌ی بنیان‌های عقیدتی و ارزشی جهان اجتماعی فرامی‌خواند و آن‌ها را برای عبور از مرزهای هویتی آن تشویق می‌کند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
کلمات مهم: «مِن الدُّوَل الجميلة»: از کشورهای زیبا (ردّ گزینه‌های ۱ و ۲، به ترتیب کلمات توجه کنید!) / «المناطق الخلاّبة»: مناطق جذاب (ردّ گزینه‌های ۲ و ۴) / «المعالم الثّقافيّة»: آثار فرهنگی (ردّ گزینه‌های ۱ و ۴)

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

کلمات مهم: «لا بُدّ لنا من السفر»: ما ناگزیر به سفر هستیم (ردّ گزینه‌های ۲ و ۳، کلمه‌ی «باید» ترجمه‌ی صحیحی برای این ساختار نیست!) / «إلى مناطق الجذب السّيّاحي»: به مناطق دارای جاذبه‌ی توریستی (ردّ گزینه‌های ۲ و ۴، «گردشگران» و «توریست‌ها» معادل «السّيّاح» هستند نه «السّيّاحي»: توریستی!) / «إذا تُريدُ رؤيةً»: اگر می‌خواهیم ببینیم / «جمال آثارها»: زیبایی آثار آنها (ردّ گزینه‌های ۳ و ۴، «آثار زیبای آنها» معادل «آثارها الجميلة» است! دقت کنید که «جمال» معادل «زیبایی» و «جميل» معادل «زیبا» است! ضمناً به ترتیب به کار رفتن کلمات دقت کنید!)

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در ترجمه‌ی گزینه‌ی «۱»، «از چیزهایی» معادل عربی ندارد (رد گزینه‌ی ۱) / «الأحزاب»: گروه‌ها، دسته‌ها (رد گزینه‌ی ۳) / «رأى»: (فعل ماضی) دیدند (رد گزینه‌ی ۲)
نکات مهم درسی:

۱- در تست‌های ترجمه، به نوع و صیغه‌ی فعل بسیار دقت کنید.

۲- در تست‌های ترجمه، به مفرد و جمع بودن اسم‌ها بسیار دقت کنید.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. خطاها به‌ترتیب:

۲) نپذیرفته / صنایع دستی ۳) زیباترین / قبول نکرده / چیست ۴) چه چیزی / زیباتر از

«ویروس موجود بسیار بسیار کوچکی است. از باکتری کوچک‌تر است. هنگامی‌که باکتری یا ویروس‌ها به جسم انسان وارد می‌شوند و در آن زیاد می‌شوند (تکثیر می‌شوند) انسان به بیماری دچار می‌شود. بعضی از انواع باکتری برای بدن مفید و برخی به آن ضرر می‌رساند. هنگامی‌که انسان به بیمارهایی که سبب آن میکروب‌ها هستند دچار می‌شوند، پزشک اقدام به بعضی معاینات برای شناخت نوع میکروبی که علت بیماری است، می‌کند و این به طبیب برای شناختن داروی مناسب جهت اثر گذاشتن روی میکروب و در ادامه بهبودی بیمار (بازگشت مریض از بیماری) کمک می‌کند. امکان دارد که میکروب‌ها از طریق بینی یا دهان وارد شوند. انسان صاحب چیزهایی است که مانع ورود میکروب‌ها به جسمش می‌شوند مانند اشک‌ها.»

گزینه‌ی ۱: آثار بیماری‌ها بر جسم انسان!

گزینه‌ی ۲: جسم (وسائل امکانات) زیادی برای دفاع دارد!

گزینه‌ی ۳: طبیب معاینه می‌کند هنگامی‌که بیمار به او مراجعه کند!

گزینه‌ی ۴: ویروس‌ها سبب بیماری‌ها در انسان می‌شوند!

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

گزینه‌ی ۱: داروهای مناسب از جمله دفاعاتی هستند که بدن صاحب آن‌هاست!

گزینه‌ی ۲: اشک مانع برای ورود هر گونه بیماری در جسم است!

گزینه‌ی ۳: هنگامی‌که تکثیر ویروس‌ها اتفاق می‌افتد اعضای بدن دچار بیماری می‌شود!

گزینه‌ی ۴: خارج شدن میکروب‌ها توسط بینی و دهان انجام می‌شود!

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

گزینه‌ی ۱: باکتری بزرگ‌تر از ویروس است!

گزینه‌ی ۲: وارد شدن هر میکروبی کافی است برای این‌که به بیماری دچار شوی!

گزینه‌ی ۳: همه‌ی باکتری‌ها به سلامتی بدن ضرر نمی‌رسانند!

گزینه‌ی ۴: تعیین داروی مناسب از مهم‌ترین وسیله‌ها برای تأثیر بر میکروب است!

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

گزینه‌ی ۱: شروط سلامتی

گزینه‌ی ۲: دفاع جسم ضد بیماری‌ها

گزینه‌ی ۳: انواع باکتری و تأثیر آن بر جسم

گزینه‌ی ۴: ویروس‌ها و میکروب‌ها و بیماری‌ها

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ردّ سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۲: فعل و مفعوله «المیکروبات»

گزینه‌ی ۳: فعل و فاعله «الأمراض»

گزینه‌ی ۴: من باب تفعّل / فاعله «ها» و مفعوله «المیکروبات» [تسبّب: فعل / ها: مفعول / المیکروبات: فاعل، صحیح است.]

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ردّ سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۱: فعل و فاعله «الطّبيب» [هذا: مبتدا / يُسَاعِدُ: خبر، فعل و فاعلش ضمیر مستتر «هو» / الطّبيب: مفعول — این پزشک را کمک می‌کند.]

گزینه‌ی ۲: من باب تفاعل

گزینه‌ی ۳: لیس له حرف زائد / فعل و فاعله «هذا»

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ردّ سایر گزینه‌ها:

۷۶

گزینه‌ی ۱: أَمْرَاض

گزینه‌ی ۲: مفرد مؤنث / أَمْرَاض

گزینه‌ی ۴: مبنی / مفعول

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. با توجه به معنای فعل «شَجَّعْنَا: تشویق کردیم» می‌فهمیم که در جای خالی مفعول می‌خواهیم و می‌دانیم که مفعول، منصوب است. (رد گزینه‌های ۱ و ۴). ضمناً «الکسول» صفت کلمه‌ای است که باید انتخاب کنیم و با توجه به مفرد بودن «الکسول» باید اسمی را در جای خالی قرار دهیم که مفرد است. (رد گزینه‌ی ۲)

۷۷

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در این گزینه، «المتفَرِّجین» نقش «مضاف‌الیه» را دارد و مجرور به «یاء» است و درست نوشته شده است. خطاهای سایر گزینه‌ها:

۷۸

۱) «المتفَرِّجین» نقش «مبتدا» را دارد، لذا باید «مرفوع» باشد و به صورت «المتفَرِّجُونَ» نوشته شود.

۳) «الْمُتَفَرِّجِین» نقش «خبر» را برای «هؤُلاَد (مبتدا)» دارد، لذا باید «مرفوع (الْمُتَفَرِّجُونَ)» باشد.

۴) «المتفَرِّجِین» نقش «فاعل» را برای فعل «نَزَلَ» دارد، لذا باید «مرفوع (المتفَرِّجُونَ)» باشد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در این گزینه، اسم «مبنی» وجود ندارد. «هَل» هر چند «مبنی» است، ولی «حرف» است و «اسم» نیست. سایر اسم‌های «أَيّ، صناعة، ایرانیّة، سائحین، کثیرین» همگی «معرب» هستند. در سایر گزینه‌ها به ترتیب، «کیف»، «ما» در «مِمّا» و «أَیْن (کجا)» اسم «مبنی» هستند.

۷۹

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

۸۰

در این گزینه، «الأَبوین» اسم مثنی است که در نقش مضاف‌الیه آمده و مجرور به علامت «یاء» می‌باشد. تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: «المسلمین و مظلومین» جمع مذکر سالم هستند، ولی به ترتیب صفت و حال و دارای اعراب منصوب می‌باشند.

گزینه‌ی «۲»: در این گزینه اسم مثنی یا جمع مذکر سالم وجود ندارد.

گزینه‌ی «۳»: «الإیرانیّین» جمع مذکر سالم است، ولی اسم «إِنَّ» و منصوب به علامت «یاء» می‌باشد. نکات مهم درسی:

هرگاه اسم‌های مثنی یا جمع مذکر سالم، در نقش مجروری (مثلاً مضاف‌الیه، مجرور به حرف جر) قرار بگیرند، به جای کسره «َ»، علامت «ین» در آخر آن‌ها می‌آید، در این حالت می‌گوییم علامت مجرور بودنشان، حرف «یاء» (یَ) است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

۸۱

الحَافِلَتَانِ (← الحَافِلَتَین، اسمی مثنی است و مجرور به حرف جرّ (ب)، بنابراین نشانه‌ی حرف جرّ آن «ین» است.)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

۸۲

در این گزینه «المواطنین» مفعول است و چون جمع مذکر سالم است، منصوب بالیاء مناسب آن است. بررسی سایر گزینه‌ها:

«الدّلافین» و «المساکین» جمع مذکر سالم نیستند بلکه جمع مکسرند و حرف «ی» در آنها علامت اعراب نیست. «سبعین» در گزینه‌ی ۲ هم مضاف إلیه و مجرور است.

علامت جرّ در اسم‌های مثنی و جمع مذکر سالم حرف «ی» است نه کسره بنابراین باید به دنبال مضاف‌إلیهی بگردیم که مثنی یا جمع مذکر سالم باشد. «الوالدین» در ترکیب «رضا الوالدین: رضایت والدین» مضاف‌إلیه و مثنی است و علامت اعراب آن «ی» می‌باشد نه کسره‌ی آخر آن!

در گزینه‌ی ۱ «النّوم» و «الأعصاب» مضاف‌إلیه هستند و علامت جرّشان کسره می‌باشد.

در گزینه‌ی ۳ «اللسان» و «الإنسان» مضاف‌إلیه هستند و علامت جرّشان کسره می‌باشد. (دقت کنید که این دو کلمه مثنی نیستند!)

در گزینه‌ی ۴ هم اصلاً مضاف‌إلیهی به کار نرفته است و «السّائحین» مفعول است!

کلمه‌ی «مسموح: مجاز» متضاد «ممنوع» می‌باشد نه مترادف آن!

خطاهای این گزینه:

المُصابیح (حرکت گذاری صحیح این کلمه «المُصابیح: چراغ‌ها» می‌باشد!) - يَنْبَعْتُ (این فعل مضارع از باب انفعال است، بنابراین باید بر وزن «يَنْفَعُلُ» باشد، در نتیجه «يَنْبَعْتُ» صحیح است!)

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در سایر عبارات، گزینه‌ی (۱) مربوط به اشکانیان، گزینه‌ی (۳) مربوط به مادها و گزینه‌ی (۴) مربوط به هخامنشیان است.

۱- براساس باورهای کهن ایرانی، مهر یا میترا، ایزد پیمان و قانون و پشتیبان نظم اجتماعی بود.

۲- در ایران باستان، قوانین بیشتر از عرف و عادات و اعتقادات قومی ایرانیان و به ویژه اوستا، کتاب دینی زرتشتیان گرفته شده بود.

۴- درباره‌ی قضاوت و دادرسی در دوره‌ی ساسانیان اطلاعات و مدارک بیشتری باقی مانده است. مجموعه‌ای از قوانین و محاکمات عصر ساسانی در کتاب «مادیان هزار دادستان» به زبان پهلوی گردآوری شده است.

مهرداد دوم از جمله پادشاهان لایق و با تدبیر اشکانی بود. با فتوحاتی که مهرداد دوم انجام داد، وسعت قلمرو اشکانیان به نهایت خود رسید و پایه‌های قدرت و سلطنت آنان استوار گردید.

در دوران مهرداد دوم اشکانیان تا رود فرات پیش رفتند و با امپراتوری روم همسایه شدند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در زمان هخامنشیان مسئولیت بازرسی و نظارت دقیق و کامل بر عملکرد مقام‌ها و مأموران دولتی در پایتخت و شهرهای (ساتراپی‌ها) بر عهده یکی از خویشاوندان نزدیک شاه یا یکی از درباریان مورد اعتماد و وفادار به او قرار می‌گرفت. مسئول بازرسی و مأموران تخت فرمانش، به عنوان «چشم و گوش شاه» معروف بودند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. یکی از مهم‌ترین جنگ‌های اشکانیان و روم در زمان پادشاهی اُرد دوم اتفاق افتاد. کراسوس، سردار مشهور روم با سپاهی بزرگ و مجهز به منطقه بین‌النهرین هجوم آورد، اما در جایی به نام حران، از سپاه ایران به سختی شکست خورد و سردار مغرور روم کشته شد و اسکندر مقدونی در سه نبرد (گرانیکوس، ایسوس و گوگمل) سپاه هخامنشی را شکست داد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. علاوه بر خاندان شاهی، خاندان‌های بزرگ دیگری نیز در قدرت و حکومت سهیم بودند. معروف‌ترین این خاندان‌ها عبارت بودند از: کارن یا قارن در نهاوند، سورن در سیستان و مهران در ری.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در زمان پادشاهی قباد یکم، حکومت ساسانی با جنبش اجتماعی و اقتصادی به رهبری مزدک مواجه شد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در زمان داریوش یکم، حکومت هخامنشی به نهایت گسترش خود رسید. این پادشاه، برای سامان دادن به امور و اداره‌ی بهتر قلمرو پهناور. تحت فرمان خود، نظام اداری منظم و کارآمدی را پدید آورد، از این‌رو، وی به‌عنوان بنیان‌گذار و طراح اصلی نظام سیاسی - اداری حکومت هخامنشیان شناخته می‌شود.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. سلوکیان، بخش عمده‌ای از دیوان اداری و مالی هخامنشیان را به خدمت خود گرفتند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. به طور کلی قضاوت به دو شکل غیررسمی و رسمی انجام می‌گرفت. شکل غیررسمی قضاوت را اغلب ریش‌سفیدان و بزرگان خانواده و قبال بر عهده داشتند. قضاوت رسمی، بیشتر بر عهده‌ی روحانیون زرتشتی و نیز قضاتی بود که از سوی شاه و یا حاکمان مناطق مختلف منصوب می‌شدند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تشکیلات اداری ساسانیان از اداره‌ها یا دیوان‌های مختلفی تشکیل شده بود که در رأس آن‌ها، وزیر بزرگ قرار داشت که به او بزرگ‌فرمادار می‌گفتند. وزیر تحت نظارت مستقیم پادشاه کار می‌کرد و مجری فرامین او بود. زمانی که پادشاه در جنگ یا سفر بود، وزیر به عنوان جانشین او کشور را اداره می‌کرد. وزیر هم‌چنین گاهی فرماندهی سپاه را نیز در جنگ به عهده می‌گرفت. توجه: وزیر، فرماندهی کل نیروهای نظامی نبود، بلکه گاهی فرماندهی سپاه را در جنگ به عهده می‌گرفت. عبارت «پس از پادشاه»، دلیل نادرستی گزینه‌ی (۳) است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. پادشاهان ساسانی به منظور ایجاد تمرکز و افزایش دامنه‌ی نظارت و تسلط خود بر مناطق مختلف کشور، از یک‌سو سپاهی دائمی و نیرومند تشکیل دادند و از سوی دیگر اقدام به توسعه و تقویت تشکیلات اداری (دیوان سالاری) منسجم و منظمی کردند. در نتیجه‌ی این اقدام‌ها، از تعداد حکومت‌های موروثی محلی به طور محسوسی کاسته شد و مناطق مختلف کشور به ویژه نواحی جنوبی، مرکزی و غربی آن، تحت نظارت و سلطه‌ی مستقیم حکومت ساسانی قرار گرفت.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در ترسیم هرم سنی جدول صورت سؤال، قسمت بالای هرم باریک و میانه‌ی هرم پهن خواهد بود. در سال ۱۳۹۵ شاهد کاهش رشد جمعیت هستیم. اگر سیاست کنترل جمعیت در ابعاد شدید ادامه پیدا کند، جمعیت کشور به تدریج دچار پیری و در نهایت مشکلات دیگری دربر خواهد داشت. اساساً نباید سیاست کنترل جمعیت به‌گونه‌ای باشد که هرم سنی کشور به سمت سالمندی و کهنسالی حرکت کند، زیرا این پدیده مانع اصلی بر سر راه توسعه‌ی اقتصادی جامعه خواهد بود.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. از جمله کاربردهای هرم سنی: تحقق برنامه‌ی تأمین اجتماعی، بهبود وضعیت سالمندان، ارتقای سطح سلامت جامعه، تأمین شغل حال و آینده، ایجاد فرصت تحصیلی، امنیت ملی و جلوگیری از پیری جمعیتی.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. میزان موالید و مرگ‌ومیر در یک سال را از هم کم و بر کل جمعیت در همان سال تقسیم و به درصد بیان می‌کنند.

۱۰۱

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. خشک شدن منابع آب ناشی از بی‌توجهی به سد تاریخی هیرمند بود که باعث شد مهاجرت سیستم‌های را به سمت گرگان به دنبال داشته باشد.

۱۰۲

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. استان‌های تهران، اصفهان و فارس، بیش‌ترین مهاجرپذیری را در کشور داشته‌اند اما ایلام کم‌ترین مهاجرپذیری را در ایران داشته است؛ بنابراین با دیگر گزینه‌ها مغایرت دارد.

۱۰۳

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. معمولاً برنامه‌ریزان برای برنامه‌ریزی‌های مختلف اجتماعی، اقتصادی، آموزشی، فرهنگی و دفاعی به آینده‌نگری جمعیتی نیاز دارند. نکته مهم درسی: قانون ۷۰ زمان دو برابر شدن جمعیت هر کشور را نشان می‌دهد.

۱۰۴

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. پس از اصلاحات ارضی در دهه‌ی ۴۰، تعداد زیادی از روستاییان به علت نداشتن زمین و مشکلات اقتصادی به شهرهای بزرگ مهاجرت کردند.

۱۰۵

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. آریایی‌ها از شمال دریای خزر به علت سرما و از دست دادن چراگاه‌ها به جنوب دریای خزر (ایران) مهاجرت کردند. (عوامل طبیعی)

۱۰۶

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در دهه‌های اخیر، نقش انسان به عنوان عامل تأثیرگذار در پراکندگی جمعیت، نسبت به گذشته، افزایش چشمگیری داشته است.

۱۰۷

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در تحلیل هرم سنی به دو موضوع باید به دقت توجه داشت. هرم سنی در حال حاضر و هرم سنی در آینده. همین‌طور توجه داشته باشید بخش قاعده هرم سنی مربوط به کودکان، بخش میانه مربوط به بزرگسالان و جوانان و بخش رأس هرم مربوط به سالمندان است. در این سؤال وقتی از آینده صحبت می‌کند و تأکید دارد که نیروی دفاعی خود را در آینده تقویت کند یعنی بخش قاعده هرم خود یعنی کودکان باید افزایش یابند تا در آینده بخش میانه هرم سنی تقویت شود و از جمعیت قابل قبولی برخوردار باشد.

۱۰۸

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. با توجه به سهم مهاجرت استان‌های کشور طی سال‌های ۱۳۹۵ - ۱۳۹۰، استان‌های خراسان رضوی و اصفهان بعد از تهران بیشترین سهم مهاجرپذیری را دارا هستند.

۱۰۹

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

$$\frac{\text{میزان مرگ و میر}}{\text{کل جمعیت}} \times ۱۰۰ - \text{میزان موالید} = \text{رشد طبیعی جمعیت}$$

$$\Rightarrow \frac{۷,۰۰۰,۰۰۰ - ۱,۰۰۰,۰۰۰}{۶۰},۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۰۰ = ۱۰$$

$$\frac{۷۰}{۱۰} = \text{مدت زمان دو برابر شدن جمعیت}$$

نرخ رشد جمعیت

$$\frac{۷۰}{۱۰} = \text{مدت زمان دو برابر شدن جمعیت}$$

$$۷ = \text{مدت زمان دو برابر شدن جمعیت}$$

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. سیاست کاهش جمعیت، سبب کاهش رشد شده و این کاهش در آینده می‌تواند تعادل جمعیتی را بر هم زده و جمعیت کشور به تدریج رو به پیری و در نهایت مشکلات دیگری در بر خواهد داشت. پس افزایش رشد طبیعی جمعیت راهکار مناسبی برای کنترل پیری جمعیت است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. با توجه به هر سه قضیه، عکس مستوی نمی‌تواند صحیح باشد، زیرا در عکس نسبت تغییر نمی‌کند و در صورت نوشتن عکس برای «هر الف است» باید گفت «بعضی الف ب است». همچنین «بعضی الف ب نیست» عکس ندارد و عکس «هیچ الف ب نیست»، می‌شود «هیچ ب الف نیست» که چنین قضیه‌ای مابین قضایای فوق وجود ندارد. تناقض و تضاد میان هیچ‌کدام از قضایای عنوان شده نمی‌تواند برقرار باشد و تنها مورد صحیح تقابل تداخل است که میان دو قضیه «بعضی الف ب نیست» و «هیچ الف ب نیست» وجود دارد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. گزینه اول نادرست است، زیرا عکس مستوی موجه جزئی، موجب جزئی می‌شود و در گزینه ۱ برای عکس مستوی موجه جزئی، سالبه جزئی آورده است که همین باعث غلط شدن این گزینه می‌شود.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مغالطه استثنای قابل چشم‌پوشی زمانی رخ می‌دهد که یک مثال نقض برای حکم کلی، همچنان بر صادق بودن آن قضیه کلی اصرار کنیم. بنابراین اگر بدانیم که قضیه «بعضی الف ب نیست» صادق است و همچنان بر صدق «هر الف ب است» اصرار کنیم دچار این مغالطه شده‌ایم. پس باید در گزینه‌ها به دنبال عبارتی بگردیم که حاصل آن «هر الف ب است» باشد. بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: متداخل قضیه «بعضی ب الف نیست»، «هیچ ب الف نیست» و نقیض آن «بعضی ب الف است» و عکس مستوی آن «بعضی الف ب است» خواهد بود که با آن‌چه صورت سؤال از ما می‌خواهد هماهنگ نیست.

گزینه ۲: متداخل قضیه «بعضی ب الف نیست»، قضیه «هیچ ب الف نیست» و متضاد آن «هر الف ب است» خواهد بود که با آن‌چه مدنظر صورت سؤال است، متفاوت است.

گزینه ۳: اساساً قضیه «بعضی ب الف نیست» عکس لازم‌الصدق ندارد. پس کل این عبارت انحرافی بوده و نتیجه‌ای نخواهد داشت.

گزینه ۴: عکس مستوی قضیه «هیچ ب الف نیست»، قضیه «هیچ الف ب نیست» و نقیض آن، «بعضی الف ب است» و متداخل آن «هر الف ب است» خواهد بود که همان قضیه موردنظر صورت سؤال است پس همین گزینه جواب صحیح تست خواهد بود.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

برای ساختن تداخل کافی است سور قضیه را تغییر دهیم. در عکس مستوی نیز کافی است جای موضوع و محمول را تغییر دهیم. در موجهی کلی برای ساختن عکس مستوی لازم است سور تغییر کند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در صورتی‌که در جابه‌جا کردن اجزای قضیه، قاعده عکس مستوی را به درستی رعایت نکنیم دچار مغالطه ایهام انعکاس می‌شویم. به عنوان مثال اگر موجه کلیه را به موجه کلیه عکس کنیم یا برای سالبه جزئی عکس لازم‌الصدق درنظر بگیریم، دچار این مغالطه می‌شویم. بررسی گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: هیچ الف ب نیست — هیچ ب الف نیست.

گزینه ۳: هر الف ب است — بعضی ب الف است.

گزینه ۴: بعضی الف ب است — بعضی ب الف است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. قضایای جزئیة نمیتوانند متضاد داشته باشد؛ پس زمانی که می‌گوییم یک قضیه متضاد نقیض ندارد، یعنی در واقع نقیض آن جزئیة بوده و به همین خاطر متضاد نداشته است. اگر نقیض یک عبارت جزئیة باشد خود آن قضیه حتماً کلیه است. پس باید در گزینه‌ها به دنبال قضیه‌ای کلیه برگردیم. بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: «هر الف ب است» $\leftarrow$ «بعضی الف ب نیست» $\leftarrow$ «هیچ الف ب نیست» (قضیه کلیه) متداخل

گزینه ۲: «هیچ الف ج نیست» $\leftarrow$ «بعضی الف ج نیست» (قضیه جزئیة) متداخل

گزینه ۳: «بعضی الف ج نیست» $\leftarrow$ «هیچ الف ج نیست» (قضیه جزئیة) متداخل

گزینه ۴: «بعضی الف ب است» $\leftarrow$ «هیچ الف ب نیست» (قضیه جزئیة) متداخل

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مربع تقابل نشان می‌دهد که قضایای محصوره از نظر صدق و کذب و تغییر کمیت و کیفیت دارای روابطی با یکدیگر هستند و این مربع نشان می‌دهد که میان قضایای محصوره حداقل چهار رابطه تضاد، تناقض، تداخل و تداخل تحت تضاد وجود دارد. در عکس مستوی، جهای اجزای قضیه عوض می‌شود.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. رابطه دو جزء قضایای شرطی منفصل مانعة الجمع به این صورت است که اگر یک جزء صادق باشد، جزء دیگر کاذب است و اگر یک جزء کاذب باشد جزء دیگر نامعلوم است که این رابطه همانند حکم تضاد بین دو قضیه حملی است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اول تناقض بعد تضاد بعد عکس را می‌نویسیم. پس قضیه «برخی ب الف است» درست می‌باشد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. روابط تقابل میان دو قضیه محصوره که دارای موضوع و محمول یکسان هستند ولی در سور یا نسبت و یا در هر دو تفاوت دارند، برقرار است ولی در این گزینه، دو عبارت ذکر شده موضوع و محمول یکسانی ندارند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. قضیه‌ی «بعضی فلزها جیوه هستند» عکس مستوی قضیه‌ی «بعضی جیوه‌ها فلز هستند» می‌باشد و قضیه‌ی «هیچ فلزی جیوه نیست» با قضیه‌ی قبل از خود متناقض است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ایهام انعکاس زمانی استفاده می‌شود که بتوان از آن به نفع جامعه آماری‌ای که با ما همراه بوده‌اند استفاده کرد یعنی مثلاً می‌گویند هرکسی که به ما رأی داده است پس طرفدار حزب مردمی (حزبی که برای مردم کار می‌کنند و مردم برایشان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار هستند) می‌باشند و این موضوع همان ایهام انعکاسی است که در موردش نوشته‌ایم.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بین دو قضیه، تداخل تحت تضاد برقرار است. در رابطه‌ی تداخل تحت تضاد از کذب یک قضیه‌ی جزئی به صدق قضیه‌ی جزئی دیگر دست می‌یابیم. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: تناقض موجهی کلیه، سالبه‌ی جزئیة است.

گزینه ۲: تناقض موجهی جزئیة، سالبه‌ی کلیه است.

گزینه ۳: تناقض سالبه‌ی جزئیة، موجهی کلیه است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. این گزینه سالبه‌ی کلیه است و عکس مستوی آن نیز سالبه‌ی کلیه است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۱: قضیه‌ی اصلی موجب‌ی کلیه است و عکس مستوی آن موجب‌ی جزئی‌ه است، ولی آن‌چه به عنوان عکس مستوی نوشته شده است موجب‌ی کلیه است.

گزینه‌ی ۲: قضیه‌ی اصلی موجب‌ی جزئی‌ه است و عکس آن موجب‌ی جزئی‌ه است در حالی‌که در این گزینه موجب‌ی کلیه آمده است.

گزینه‌ی ۳: سالبه‌ی جزئی‌ه عکس لازم‌الصدق ندارد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

- رابطه‌ی تداخل میان قضیه‌ی «موجب‌ی» کلیه و موجب‌ی جزئی‌ه و میان سالبه‌ی کلیه و سالبه‌ی جزئی‌ه برقرار است.

- هرگاه قضیه‌ی کلی صادق باشد، قضیه‌ی جزئی نیز «صادق» است. (نه برعکس)

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. متناقض عکس مستوی قضیه‌ی اصل $\leftarrow$ سالبه‌ی کلی

$\Leftarrow$ عکس مستوی قضیه‌ی اصل $\leftarrow$ موجب‌ی جزئی $\Leftarrow$ قضیه‌ی اصل $\left. \begin{array}{l} \text{موجب‌ی کلی} \\ \text{موجب‌ی جزئی} \end{array} \right\}$

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

اجتماع و ارتفاع دو قضیه‌ی متناقض محال است، رابطه‌ی دو قضیه‌ی موجود در گزینه‌ی ۱ نیز تناقض است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در تداخل موجب‌ی جزئی تبدیل به موجب‌ی کلی شده و در صورتی‌که موجب‌ی جزئی صادق باشد، حکم موجب‌ی کلی نامعلوم است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. قضیه‌ی «سالبه‌ی جزئی» عکس مستوی لازم‌الصدق ندارد. متناقض این قضیه‌ی می‌شود

«موجب‌ی کلی»، و متضاد «موجب‌ی کلی» می‌شود «سالبه‌ی کلی».

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. عبارت صورت سؤال نشان‌دهنده‌ی دو قضیه‌ی متضاد است که جمع این دو قضیه محال اما

رفع آن دو ممکن است. در رابطه‌ی تضاد اگر قضیه‌ی کلی کاذب باشد، نمی‌توانیم به صورت قطعی بگوییم که قضیه‌ی

متضاد آن صادق است یا کاذب.

نکته: رابطه‌ی تضاد تنها میان قضیه‌های موجب‌ی کلیه و سالبه‌ی کلیه برقرار است.

$$B \text{ تورم کالای } = \frac{\text{ابتدای سال} - \text{انتهای سال}}{\text{ابتدای سال}} \Rightarrow \frac{1,387,500 - 1,110,000}{1,110,000} \times 100 = 25\%$$

$$A \text{ تورم کالای } = 25 \times 2 = 50 \text{ درصد}$$

$$A \text{ تورم کالای } = \frac{50}{100} = \frac{288,000 - x}{x} \Rightarrow 0.5 = \frac{288,000 - x}{x}$$

$$\Rightarrow 0.5x = 288,000 - x \Rightarrow 1.5x = 288,000 \Rightarrow x = \frac{288,000}{1.5} = 192,000 \text{ ریال}$$

$$C \text{ تورم کالای } = \frac{50 + 25}{3} = \frac{75}{3} = 25 \text{ درصد}$$

$$C \text{ تورم کالای } = \frac{25}{100} = \frac{x - 871,500}{871,500}$$

$$\Rightarrow 0.25 \times 871,500 = x - 871,500 \Rightarrow 217,875 = x - 871,500 \Rightarrow x = 1,089,375 \text{ ریال}$$

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در عصر پهلوی، در نتیجه‌ی افزایش درآمدهای نفتی، قدرت اقتصادی دولت افزایش یافت. در این زمان، دولت با هدف ایجاد توسعه در کشور به اجرای طرح‌های عمرانی متعدد پرداخت و به این ترتیب، بخشی از درآمدهای نفتی کشور، صرف ساخت‌وساز شد. بسیاری از کارخانجات بزرگ و زیرساخت‌های صنعتی در این دوران ساخته شد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ۱۳۲

- در حالت رکود اقتصادی که سطح تولید کاهش و بیکاری افزایش می‌یابد، معمولاً سیاست‌های انبساطی اعمال می‌شود.
- مالیات بر ارزش افزوده: منظور از مالیات بر ارزش افزوده، مالیاتی است که از تفاوت ارزش بین کالا و خدمات عرضه شده با ارزش کالا و خدمات خریداری شده در دوره‌ای مشخص گرفته می‌شود. این نوع مالیات چندمرحله‌ای است و در هر یک از مراحل تولید و تکمیل تا مصرف نهایی بر حسب ارزش افزوده گرفته می‌شود. مالیات بر ارزش افزوده با ایجاد شفافیت، فرار مالیاتی را کاهش می‌دهد و از مالیات‌ستانی مضاعف جلوگیری می‌کند، چرا که مالیات پرداخت شده تولیدکنندگان قبلی از مالیات بر فروش بعدی کسر می‌شود، به عبارت دیگر کالا و خدمات واسطه‌ای از پرداخت مالیات معاف می‌شوند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اعمال سیاست‌های رکودی و انقباضی — دوران قاجار ۱۳۳

برقراری نظم مالی و اداری — دوران قاجار

بهبود برخی شاخص‌های اقتصادی، اجتماعی و انسانی — دوران پهلوی

تأمین مالی مراکز علمی — دوران تمدن اسلامی

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مقاوم‌سازی اقتصاد، به معنای آن است که مجموع نیروهای مولد، شرکت‌ها، مؤسسات ۱۳۴

تولیدی و خدماتی یک کشور روی پای خود بایستند تا بتوانند در صورت به وجود آمدن بحران تمامی نیازهای اساسی و حیاتی‌شان را خوشان تولید و تأمین کنند و وابسته به بیگانگان نباشند. ۱۳۵

$$\frac{6300 - 5700}{5700} \times 100 = 10\%$$

افزایش دستمزد ۱۰ درصد بوده، در صورتی‌که نرخ تورم ۱۵ درصد است بنابراین قدرت خرید نسبت به گذشته ۵ درصد کاهش یافته است و نتیجه‌ی آن کاهش سطح رفاه خواهد بود.

$$\text{واحد پولی } 5100 = \frac{3}{5} \times 8500 = \text{مسکوکات}$$

$$\text{چک پول} + \text{سپرده‌های دیداری} + \text{مسکوکات} + \text{اسکناس} = \text{حجم پول}$$

$$21350 = 8500 + 5100 + 3400 + x$$

$$\Rightarrow \text{واحد پولی } 4350 = \text{چک پول}$$

(ب)

$$\text{سپرده پس‌انداز بلندمدت} + \text{سپرده پس‌انداز کوتاه‌مدت} + \text{سپرده دیداری} = \text{مجموع سپرده‌های دیداری و پس‌انداز}$$

$$10200 = 3400 + 2800 + x$$

$$\Rightarrow \text{واحد پولی } 4000 = \text{سپرده پس‌انداز بلندمدت}$$

مثال

الف) وسیله پرداخت‌های آینده $\leftarrow$ رد و بدل کردن حواله‌های بانکی

مثال

ب) وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش $\leftarrow$ هزینه‌های غیرقابل پیش‌بینی

مثال

ج) وسیله پرداخت در مبادلات $\leftarrow$ آسان‌سازی مبادله

$$\text{ارزش مسکوکات} = \frac{2}{3} \times (\text{موجودی اسکناس})$$

$$\text{واحد پولی } 1200 = \frac{2}{3} \times 1800 = \text{ارزش مسکوکات مردم}$$

حساب‌های جاری اشخاص همان سپرده‌های دیداری است.

$$\text{چک‌پول} + \text{سپرده‌های دیداری} + \text{اسکناس و مسکوکات} = \text{حجم پول}$$

$$\text{واحد پولی } 3400 = 1200 + 1800 + 280 + 120 = \text{حجم پول}$$

$$\text{واحد پولی } 1000 = \text{حساب‌های پس‌انداز بلندمدت} + \text{حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت} = \text{شبه‌پول}$$

$$\text{واحد پولی } 660 = 1000 - 340 = \text{حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت} - \text{شبه‌پول} = \text{حساب‌های پس‌انداز بلندمدت}$$

$$\text{شبه‌پول} + \text{حجم پول} = \text{نقدینگی}$$

$$\text{واحد پولی } 4400 = 3400 + 1000 = \text{نقدینگی}$$

الف) اگر کشوری «راه‌های تأمین کالاهای وارداتی یا بازارهای فروش کالاهای صادراتی خود را گوناگون کند و از وضعیت تک‌محصولی فاصله بگیرد و با خلق مزیت‌های جدید اقتصادی امکان تأمین بعضی نیازها را در داخل فراهم کند و به علم و فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان توجهی بیشتر داشته باشد»، به وضعیت استقلال اقتصادی و استحکام اقتصادی نزدیک می‌شود.

ب) گاهی دولت‌ها در جهت گسترش روابط اقتصادی‌شان با کشورهایی که دیدگاه‌های نزدیک سیاسی با یکدیگر دارند، پیمان‌های تجاری وضع می‌کنند و تعرفه‌ها را کاهش می‌دهند.

ج) کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل (برتن وودز) در سال ۱۹۴۴ تشکیل شد و نتیجه‌ی آن تشکیل «بانک جانیجهانی توسعه» و «صندوق بین‌المللی پول» بود.

سپرده‌ی دیداری: نوعی سپرده که سپرده‌گذاران می‌توانند هنگام نیاز به پول چک صادر کنند.
الف)

چک پول + سپرده‌های دیداری + مسکوکات + اسکناس = حجم پول

واحد پولی ۱,۳۱۰ = ۶۰۰ + ۳۲۰ + ۲۴۰ + ۱۵۰ = حجم پول

ب)

واحد پولی ۵۲۰ = حساب‌های پس‌انداز بلندمدت + حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت = شبه پول

ج) نقدینگی برابر است با حجم پول به علاوه‌ی شبه‌پول، بنابراین در نقدینگی علاوه بر حجم پول، شبه‌پول که مجموع موجودی حساب‌های پس‌انداز بلندمدت و کوتاه‌مدت است نیز لحاظ می‌شود.

د) افزایش نقدینگی معمولاً ناشی از عملکرد بانک‌ها است.

- در دوره پایانی حکومت صفویه، اقتصاد ایران به تدریج رو به ضعف نهاد، حاکمان وقت از موقعیت جهان و ظایف خطیر تاریخی خود تصور درستی نداشتند و به همین دلیل نتوانستند با انتخاب روش درست و بهره‌برداری از اوضاع خاص آن زمان جریان پیشرفت و نوسازی را آغاز کنند.

- در دوره‌ی قاجار ایران فرصت طلایی خود را برای جبران کاستی‌ها، از دست داد.

الف) بی‌مبالاتی یا سوءاستفاده‌ی برخی صرافان از اعتماد مردم یا تعداد زیاد انواع رسیده‌ها و صرافی‌ها، که آشنایی و اعتبارسنجی آن‌ها را برای مردم سخت کرده بود، موجب شد تا دولت‌ها برای جلوگیری از بروز این گونه مشکلات به ناچار چاپ و انتشار اسکناس را برعهده گیرند. فکر سپردن نشر پول به یک بانک تجاری از اینجا شکل گرفت.

ب) وسیله‌ی پرداخت‌های آینده: در صورتی که پول بتواند حفظ ارزش کند، می‌تواند وسیله‌ی مناسبی برای پرداخت آینده نیز باشد. این وظیفه‌ی پول در روزگار ما کاملاً محسوس است، زیرا بیشتر معاملات تجاری در مقابل پرداخت‌های آینده صورت می‌گیرد. خرید اقساطی و رد و بدل کردن حواله‌های بانکی نیز از همین نوع است.

ج) در حالت رکود اقتصادی که سطح تولید کاهش و بیکاری افزایش می‌یابد، معمولاً سیاست‌های انبساطی اعمال می‌شود.

الف) کمبود میزان طلا و نقره‌ی در دسترس مردم یکی از مشکلات اساسی بر سر راه به کارگیری پول‌های فلزی بود. (ص ۹۵)
 ب) یکی از وظایف پول سنجش ارزش محصولات در مبادلات می‌باشد، همچنین زمانی که فرد این توانایی را دارد که مقداری پول را براساس تعیین و مقایسه‌ی ارزش آن نسبت به پول‌های دیگر به پول کشور دیگری تبدیل کند، یعنی از وظیفه‌ی سنجش ارزش پول استفاده کرده است. (ص ۹۸)

پ) روش کلی در تعیین میزان فقر مقایسه‌ی سطح توانایی افراد برای رفع نیازمندی‌های آن‌ها است، اما از آن‌جا که کافی بودن یا نبودن این شاخص‌ها به‌طور خاص به وضعیت نسبی رفاه گروه‌ها و طبقات جامعه برمی‌گردد، ممکن است میزانی از این شاخص‌ها که برای یک گروه کافی به نظر می‌رسد، برای گروه دیگر ناکافی باشد. (ص ۸۹)
 ت) ناامید شدن و دلسرد شدن از کار و ترک جست‌وجوی کار، فرد را در گروه افراد غیرفعال قرار می‌دهد. تمام افرادی که فقط داشتن یک شغل و حرفه را در ذهن خود می‌پروراند اما به دنبال دستیابی به این آرزو نیستند به شرط اینکه سن آن‌ها ۱۵ سال به بالا باشد در گروه افراد غیرفعال قرار می‌گیرد. افراد زیر ۱۵ سال چه شاغل و چه بیکار به عنوان کودک معرفی شده و نقشی در نرخ بیکاری و نرخ اشتغال و یا گروه‌های فعال و غیرفعال ندارند. (ص ۸۵)

الف) برای مقایسه‌ی بهتر شرایط موجود و شتاب قیمت‌ها در ماه‌های تیر و مرداد، بهتر است شاخص قیمت مصرف‌کننده برای تیرماه نیز محاسبه شود:

$$\text{cpi} = \frac{\text{هزینه ی سبد بازار در ابتدای تیر} - \text{هزینه ی سبد بازار در پایان تیرماه (ابتدای مرداد)}}{\text{هزینه ی سبد بازار در ابتدای تیر}} \times 100$$

$$\text{cpi} = \frac{22,400 - 14,000}{14,000} \times 100 \rightarrow \text{هزینه ی سبد بازار در تیر} = 60\%$$

با مقایسه‌ی نرخ تورم در ماه‌های تیر و مرداد متوجه می‌شویم که نرخ تورم در ماه مرداد کاهش داشته است و این کاهش به معنای کاهش سطح عمومی قیمت‌ها نیست بلکه فقط سرعت افزایش قیمت‌ها کاهش یافته است. (صفحه‌ی ۱۰۱)

ب) نرخ رشد درآمد مورد نظر باید معادل نرخ تورم باشد تا قدرت خرید کارگر تغییر نکند، بنابراین خواهیم داشت:
 تومان $1,800,000 = 6,000,000 \times 30\% = \text{نرخ تورم} \times \text{درآمد}$: میزان افزایش درآمد کارگر
 تومان $7,800,000 = 6,000,000 + 1,800,000$: دریافتی جدید کارگر

